Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:
Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.
Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)

Рецензенти:
Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

– розвивати інноваційні технології, технічні рішення та сприяти впровадженню результатів наукових досліджень;

– розширювати масштаби виробництва високоінтелектуальної продукції;

– прискорить координації зусиль з модернізації (подолання технологічного розриву) та інноваційного розвитку в українській та Європейській електроенергетиці.

Список використаних джерел:

1. H2020-EU.3.3. – SOCIETAL CHALLENGES – Secure, clean and efficient energy. URL: https://cordis.europa.eu/programme/rcn/664321/en

2. European Smart Grid. 2011. URL: http://www.smartgrids.eu

3. Закон України «Про вищу освіту». Документ 1556-VII, чинний, поточна редакція – Редакція від 16.01.2020, підстава – 392-IX: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.

ЛИТВИНЕНКО Ірина Леонідівна

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ ЯК ГАЛУЗІ ПРАВА ТА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Після здобуття Україною незалежності її правова система почала бурхливо розвиватись, зокрема, з’явилась і така багатопланова категорія як конституційне право України. Поняття конституційного права традиційно розглядають в трьох значеннях: як *галузь права*, тобто сукупність правових норм, що регулюють певне коло суспільних відносин, *як науку*, що вивчає конституційно-правові норми та конституційно-правові відносини та *як навчальну дисципліну (освітній компонент)*, що акумулює досягнення науки та формує певне коло знань про конституційно-правові явища.

Конституційне право України як галузь права є невід’ємною, надзвичайно важливою складовою частиною системи національного права і, разом з тим, має характерні особливості, що дозволяють виокремити та відмежувати цю галузь від інших галузей права. Ці особливі риси, в першу чергу, проявляються у понятті та предметі правого регулювання відповідної галузі.

Визначення поняття галузі права пов’язано з окресленням певного кола суспільних відносин, які вона регулює. В науці та літератури не має одностайної точки зору на визначення поняття галузі конституційного права. Думки науковців варіюються від формулювання надзвичайного лаконічних визначень до максимально повних, а отже громіздких дефініцій. Прикладом короткого поняття є наступне – «*конституційне право України* – це система правових норм, що регулюють відносини владарювання у державі» [1, с. 73].

Або в іншій інтерпретації: *конституційне право України* – це система правових норм, що регулюють основні засади організації та здійснення публічної влади в Україні. Не можна не помітити, що таке визначення не відтворює усіх особливостей галузі конституційного права, може бути застосовано і до ряду інших галузей, наприклад, адміністративного права, не дає повного уявлення про предмет галузі.

Відповідно, ряд науковців намагаються конкретизувати наведені визначення і формулюють поняття галузі конституційного права, виходячи із змісту конституції держави приблизно наступним чином: *конституційне право України* – це система правових норм, що регулюють загальні засади конституційного ладу, конституційні права та свободи людини і громадянина, засади безпосередньої демократії та територіального устрою держави, правовий статус органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні. Залежно від точки зору того чи іншого автора це визначення може ще розширюватись та доповнюватись, включаючи в себе і інші складники, наприклад, перераховуються конкретні органи та посадові особи, статус яких визначається Конституцією України.

Виходячи з того, що поняття будь-якого явища має включати його основні системоутворюючі фактори, але з іншого боку, бути максимально конкретним, вважаємо, що спроба визначити поняття конституційного права не повинна базуватись на необхідності згадати у цьому визначенні всі розділи Конституції України.

Ряд науковців навпаки дистанціюються від змісту конституції держави і формулюють аналізоване визначення, виходячи з призначення, особливих ознак, ролі галузі конституційного права. Наприклад, наступне визначення: *«конституційне право України – це провідна галузь національного права, норми якої визначають і регулюють політичні та інші найважливіші суспільні відносини в економічній, соціальній, культурній (духовній) та інших сферах життя і діяльності суспільства і держави»* [2, с. 8]. У визначеннях поняття конституційного права можна також зустріти такі формулювання – «це галузь, яка закріплює і регулює суспільні відносини, що забезпечують організаційну та функціональну єдність суспільства як цілісної соціальної системи» [3, с. 13-14], «галузь, яка встановлює належність публічної влади (державної влади та місцевого самоврядування), її організації та гарантії основних прав і свобод людини і громадянина» [4], «галузь, що регулює базові (як варіант найважливіші) суспільні відносини, що виникають у різних сферах суспільного життя» [5] тощо.

Всі ці формулювання мають право на існування і характеризують надзвичайну важливість галузі конституційного права. Проте, важко не помітити що такі визначення хоч і підкреслюють особливе значення галузі конституційного права, проте, носять надто загальний характер та не

розкривають його предмету. З іншого боку, доцільною є вказівка у наведених визначеннях на таку особливість даної галузі як регулювання політичних, або краще – «політико-правових відносин». Політика і конституційне право дуже тісно взаємопов'язані. Адже політика – це система відносин між людьми та їх об'єднаннями з приводу влади, її отримання та збереження, з приводу формування інститутів держави, реалізації засад демократії. Проте, право регулює не всі політичні відносини, а лише ті, що мають юридичне значення, вимагають своєї легалізації, тобто закріплення у правовому законі.

Безумовно є виправданим наголошення у наведених визначеннях на тому, що галузь конституційного права є провідною. Адже на основі цієї галузі розвивається усе національне право, ця галузь закладає підвалини, вихідні положення розвитку правової системи України. З іншого боку, є досить поширеним, проте достатньо суперечливим використання формули «галузь конституційного права регулює найважливіші суспільні відносини», адже право взагалі, на відміну від традицій, звичаїв, навіть моралі – регулює найважливіші суспільні відносини. Відповідно можемо вести мову про те, що конституційне право регулює найважливіші з найважливіших суспільних відносин.

Таким чином, акумулювавши наведені визначення варто сформулювати наступне поняття галузі конституційного права України. Отже, *конституційне право України як галузь права* – це система правових норм, що регулюють політико-правові відносини, пов'язані з встановленням загальних засад конституційного ладу, правового статусу особи та засад організації та діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Визначення поняття конституційного права тісно пов'язано з проблемою його термінологічної назви. Дискусії тривають щодо доцільності та причин використання у практиці різних країн двох назв «конституційне право» та «державне право», які по суті регулюють одне і теж саме коло суспільних відносин. Переважна причина таких розбіжностей одна – різні історико-правові традиції відповідних країн. Відповідно, в таких країнах, як Австрія, Німеччина, Швейцарія тощо, використовується термін «державне право», а в Великобританії, Франції, Україні – «конституційне право». Аналізуючи ці дві назви науковці або вказують на їх синонімічність [3, с. 13-14], оскільки у всіх названих країнах відповідні галузі регулюють приблизно однакове коло відносин, або на певні принципові розбіжності. Зокрема, зазначається що «державне право» переважно встановлює та регулює державний лад, тобто систему організації та діяльності органів державної влади, а «конституційне право» має більш ширший предметний вплив і визначає також засади народовладдя, регулює соціально-економічні, культурно-духовні та інші сфери суспільного життя. Назву «конституційне право» також пов'язують з формуванням конституційного ладу в державі, який ґрунтується на підпорядкування усіх суб'єктів правовідносин конституції державі, а в

результаті – людині, забезпеченню пріоритету її прав та свобод. Разом з тим, є всі підстави стверджувати, що в країнах, де використовується термін «державне право», ідеали природного права, верховенства права і конституції можуть бути більш розвинуті, ніж в країнах, де застосовується поняття «конституційне право», проте держава ще розвивається і до цих ідеалів лише прагне.

Отже, вживання назв «конституційне право» або «державне право» не має принципового значення. Україна визначилась зі своїм вибором і провідна галузь національного права отримала назву «конституційне право України».

Сформульоване поняття конституційного права України як галузі права дає можливість визначити і дефініцію відповідної навчальної дисципліни (освітнього компоненту) як сукупності знань про засади конституційного ладу, правового статусу особи та її взаємовідносин з державою, засади організації та діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Список використаних джерел:

1. Козюбра М.І. Конституційне право: галузь права чи особлива базова підсистема – стрижень національної системи права. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2019. Т. 3. С. 70-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAun_2019_3_11

2. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України: підручник. 4-те вид., переробл. та доопр.. К.: Видавництво «Ліра-К»**,** 2012. 576 с.

3. Фрицький О. Ф. Конституційне право України: підруч. К. : Юрінком Інтер, 2004. 536с.

4. Конституційне право України: провідна галузь національного права України. *Національна академія внутрішніх справ.* URL: https://arm.naiau.kiev.ua/books/konst_pu/rozdil/rozdil1.html

5. Совгиря О. В. Предмет конституційного права України: аксіологічна складова на сучасному етапі. Український часопис конституційного права. - 2016. № 1. С. 41-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukjourcoml_2016_1_9

МЕЛЬНИЧЕНКО Марина Василівна,
МЕЛЬНИЧЕНКО Віталій Григорович

СТОСОВНО УЧБОВОГО РЕПЕРТУАРУ ЗДОБУВАЧІВ-ПІАНІСТІВ БАКАЛАВРАТУ

Виконання творів композиторів віденської класичної школи є однією з необхідних умов формування піаністичних навичок здобувачів бакалаврату. В творчості Й. Гайдна, В.А. Моцарта, Л. ван Бетховена присутня велика кількість творів для будь-якого рівня підготовки виконавця – від початківця до майстра. Проте задачі, які ставлять перед учнем або здобувачем композитори-

штучного інтелекту під час проєктування вибіркових навчальних дисциплін	
КАЛЮЖНА Юлія Іванівна Інноваційні підходи до викладання політології: досвід проєктного навчання	53
КИНЄВА Поліна Петрівна Особливості використання сучасних методів навчання при підготовці фахівців з фізичного виховання	56
КОВИЛІНА Вероніка Геннадіївна Transforming education through distance learning approaches	59
КОЛБІНА Людмила Анатоліївна Формування ціннісного ставлення молодших школярів у процесі спілкування в інклюзивному освітньому середовищі	62
КОРГУН Лариса Миколаївна Професійна підготовка здобувачів з особливими освітніми потребами в закладах вищої освіти України	65
КОСТЯШКІН Іван Олександрович Сучасні форми та методи навчання при викладанні курсу «Земельне право»	70
КРАВЕЦЬ Ірина Михайлівна Цінність здобуття вищої освіти, її особливості та сучасні виклики	72
КРИМОВА Наталія Олексіївна Reflective environment as a basis for the implementation of innovative teaching methods in higher education institutions	75
КУЧЕРУК Олег Олексійович К питанню про викладання дисципліни «Історія морського судноплавства» в навчальних закладах України	79
ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна Організація соціально-педагогічного тренінгу	82
ЛИСИЧЕНКО Микола Леонідович Зміна навчальних планів підготовки фахівців з енергетичних спеціальностей	84
ЛИТВИНЕНКО Ірина Леонідівна До питання про поняття конституційного права України як галузі права та освітнього компонента	86
МЕЛЬНИЧЕНКО Марина Василівна, МЕЛЬНИЧЕНКО Віталій Григорович Стосовно учбового репертуару здобувачів-піаністів бакалаврату	89
МУЛИК Катерина Олександрівна Психолого-педагогічні аспекти іншомовної підготовки майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти	95
НЕПОМНЯЩА Ірина Миколаївна Інноваційні технології як	99